

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inostranstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Številka 98.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 9. septembra 1938

Cena posamezni številki din 1'50

Stare resnice

Ni morda stanu v državi, ki bi od države tako malo potreboval kakor trgovski. A še te njegove skromne zahteve se ne izvedejo. Pri tem pa izpolnitev teh zahtev države v večini primerov sploh ne bi nič veljalo, temveč bi nasprotno državna blagajna še imela dobiček. In vendar se ne izpolnjuje in niti one, katerih izpolnitev je bila slovesno obljubljena.

Tako n. pr. bo sedaj kmalu nastančno tri mesece, ko je bivši trgovinski minister dr. Vrbanič na ljubljanskem kongresu obljubil uredbo o krošnjarstvu, »ki bo izšla v dveh, treh tednih«. Še danes po treh mesecih ni o tej uredbi ne duha ne sluha. In vendar ta uredba ne bi nalagala državi prav nobenih bremen, temveč bi se z njo uredilo vprašanje, čigar ureditev je tudi v državnem interesu. Tako je notorično, da daje krošnjarstvo največjo pobudo tihotapstvu, znano je nadalje, da se s krošnjarstvom spravi najlaže naprej ukradeno in pokvarjeno blago, dokazano je, da je zaradi krošnjarstva oškodovana državna blagajna, ker plačujejo krošnjari mnogo manj davka ko trgovci. Že brez ozira na napredek naše domače trgovine bi se torej moralo krošnjarstvo že iz policijskih in fiskalnih interesov prepovedati. Oficialno se pravilnost zahteve po prepovedi krošnjarstva tudi priznava, toda resnične prepovedi krošnjarstva ni in ni mogoče doseči, nasprotno celo nekateri uradi krošnjarstvo podpirajo. Ali res nekateri mislijo, da je višek politične modrosti v tem, če se ovira razvoj trgovine, ki je ena najvažnejših podlag za državne dohodke?

Prav tako nerazumljivo je, da se ne ustreže drugi zahtevi trgovstva ter odpravijo vsi davčni in drugi privilegiji. Kje je vendar logičen vzrok, da se obdarujejo z davčnimi privilegiji nabavljalne zadruge z milijonskim dobičkom in desetmilijonskimi kapitali? In kdo more zagovarjati, da uživajo davčno prostost tuja velepodjetja, ki dosegajo tudi nad 100% ne čiste dobičke in ki izplačujejo nad 50% dividendo?

In kdo more zagovarjati, če se ne izvede zahteva trgovstva po enaki obdačitvi industrijskih podružnic kakor so obdačene samostojne trgovine? Vse te zahteve so vendar tako zelo v državnem fiskalnem interesu, da bi jih moral zahtevati namesto trgovcev sam finančni minister!

In zakaj ni mogoče doseči, da bi se uvedlo socialno zavarovanje trgovstva. Saj trgovci ne zahtevajo, da bi država prispevala k temu zavarovanju le pare svojega denarja, temveč bi si vse socialno zavarovanje vzdrževali trgovci popolnoma sami. Nič drugega se s socialnim zavarovanjem trgovstva ne zahteva od države, kakor da prizna trgovskemu stanu pravico, ki jo imajo že vsi drugi stanovi. A še tega ni mogoče doseči!

Tako utemeljene tudi v državnem oziru so zahteve trgovstva, a kljub temu se ne izvedejo. To jasno dokazuje, da je pozicija trgovstva še vedno preslabotna, da morajo trgovci v še mnogo večji meri ko doslej delati za svoje organizacije in za svoj tisk. In to je tista stara resnica, na katero moramo vedno znova opominjati.

Nič ne pomaga, a trgovci mora-

jo še več žrtvovati za svoj tisk in za svoje organizacije, da bo njih glas še bolj slišen v javnosti, da bodo njih upravičene zahteve postale tudi zahteve javnosti. Ne zaostuje, če se te osnovne zahteve trgovstva povedo le tu pa tam na bolj internih zborovanjih trgovstva, temveč vedno znova in znova jih je treba ponavljati in vedno z novimi razlogi utemeljevati, da njih izvršitev postane javna nujnost.

Večje žrtve trgovstva za svoje organizacije in za svoj tisk so potrebne tudi zato, ker je velik del javnosti še vedno vdan predsodku, kakor da je posredovalno delo trgovine nepotrebno in da trgovec ne dela nič drugega kakor da zbira kupe denarja. Iz tega predsodka izvira ona animoznost proti trgovini, ki je zadnji vzrok, da se tudi objektivno popolnoma utemeljene zahteve trgovstva ne izvedejo. Te animoznosti, tega neraz-

položenja občinstva ni mogoče ubiti drugače ko z močno propagando o koristnosti domače trgovine. Brez močnega lastnega tiska, brez močnih stanovskih organizacij pa je ta propaganda nemogoča. In tako prihajamo zopet na staro resnico, da se bo zboljšal položaj trgovcev le, če bodo še več storili in žrtvovali za svoje organizacije in za svoj tisk, kakor delajo in žrtvujejo sedaj. V tem je edina in res učinkovita pomoč.

ška predstava, ki je ob štirih, je brezplačna. Ne pozabite to! Večerna predstava pa se začne ob pol devetih.

Samo do ponedeljka traja še jesenski velesejem! Ne zamudite ga, ker bi mnogo zamudili!

Velik obisk v četrtek

Lepo vreme je privabilo na velesejem velikansko množico obiskovalcev. Naval je bil tako velik, da so morali postaviti še tretjo blagajno. Največja gneča je bila na velesejmu okoli petih popoldne. Čeprav je bila takrat varietajska predstava, ki je privabila ogromno množico gledalcev, je bila tudi v paviljonih neverjetna gneča.

Vse razstave so enako vzbujale zanimanje, posebno pa fotografska, umetnostna in pohištvena.

Znova se je izkazalo, da ima ljubljanski velesejem še največji obisk od vseh naših velesejmov.

Kako delajo konsumne zadruge

Nad vse značilen inserat.

Zadnji zagrebški »Trgovački vjesnik« piše:

»Priatelj lista nam je poslal izrezek iz nekega železničarskega zadržnega glasila in ki se glasi:

Zadružniki s proge!

Poslužujte se brezplačnega prevoza živil v zabojih konsumne zadruge!

Zopet torej imamo neko vrsto brezplačne vožnje, v tem primeru blaga, za čigar prevoz mi trgovci največ plačamo železnicam. Dočim pa moramo mi trgovci — a železnica živi največ od trgovcev — za vsako malenkost plačevati ležarino, globe in podobno, obstaja celo posebni zaboji konsumnih zadrž, ki se prevažajo še ceneje ko sami železničarji in njih rodbine, ki potujejo z režijskimi kartami. Na drugem mestu pišemo o raznih tihotapcih, tu pa moramo poudariti, da so tudi režijske karte dostikrat sredstvo za nedovoljeno trgovino. Znano nam je na primer, da so na progah Zagreb—Koprivnica, Zagreb—Karlovac itd. postaje, s katerih se vsak dan dovažja v Zagreb s pomočjo režijskih kart na stotine litrov mleka. Te režijske karte stalno izkoriščajo številne prodajalke perutnine in surovega masla. Nič nimamo proti temu, da se železničarji in njih rodbine vozijo po železnici čim ceneje. Njih težka in odgovorna služba zasluži v polni meri to ugodnost. Moramo pa biti proti takšnim zlorabam z režijskimi kartami ter proti brezplačnim potujočim zabojem konsumnih zadrž, ker ni to v škodo samo gospodarskim ljudem, temveč tudi železnicam. Proračun železniškega ministristva izkazuje pogosto zelo velike primanjkljaje. Kdo jih plača? Davkoplačevalci! Kdo pa so najmočnejši davkoplačevalci? Gospodarski ljudje! Na katera rame na se torej vse prevlajuje? Na naša! Zato tudi protestiramo proti takšnemu postopanju, ki nas degradira v državljane nižje vrste, ki imajo samo dolžnosti, a skoraj nikakih pravic in ugodnosti!

Vsak trgovec mora biti naročnik „Trgovskega lista“

Potrebna je kontrola uvoza iz Nemčije

Manjvrednega blaga ne potrebujemo

Zadnji »Jugoslovenski Gvozdjar« je objavil zelo aktualen uvodnik, ki se glasi:

Nikdar ni bil uvoz v preveliki meri blagoslovljena stvar, ker pretirana trgovinska spekulacija vedno prinese s seboj neprijetne posledice za onega, na čigar račun se spekulira ali uvaža.

Naša država ima v tem oziru že bogate izkušnje. Nas je veljal uvoz iz Nemčije silne denarje. Ali bolje rečeno, sami smo morali plačati račun za nemško zadolženost na naš klirinški saldo. Ta resnica nas je poučila, da v nobenem primeru ne smemo več slepo zaupati nikakoli trgovinski politiki uvoznikov držav. Kajti njihova politika je v prvi vrsti v tem, da njih lastna industrijska proizvodnja čim več plasira na določen trg brez ozira na kakovost in vrednost teh izdelkov.

Glede nemškega uvoza blaga bi mogli mnogo povedati naši uvozniki, ker so ti v praksi spoznali, kakšno proizvodnjo nam je dobavljala Nemčija.

Znana je stvar, da je današnja Nemčija, ki se krčevito bori za surovine, vsa zaposlena s tem, kako si zagotoviti zadosti surovin, da bi mogla v primeru vojne kriti svoje vojaške potrebe. Na podlagi vsega tega je začela Nemčija proizvajati sintetične surovine in razna nadomestila (Ersätze), s katerimi skuša nadomestiti originalne proizvode.

To postopanje je manj ali več znano po vsem svetu, zlasti pa smo ga spoznali mi. V zadnjem času je ugotovljeno, da prihaja k nam iz Nemčije tudi blago sumljive vrednosti. Gledalo se je na to, da se ugotovi, kakšno je to blago in ugotovilo se je, da prihaja k nam »bofl« najslabše vrste, ki je mnogo slabši ko najslabši »Ersatz«.

Politika »Ersatz«, ki se izvaja pri izvozu nemškega blaga v našo državo, ni nič drugega ko osvajanje tujih trgov na spreten način ter na škodo uvoznikov držav. Naravno je, da se more hitro izravnati pasivni klirinški saldo samo na ta način, kajti dobro blago se ne more dajati za cene, ki ne odgovarjajo standardu drugega uvoznikega blaga.

Zato treba konstatirati, da pri našem nemškem uvozu ni vse v redu. Naši gospodarski ljudje zahtevajo zato neko zaščito oziroma pozivajo odločujoče činitele, da se za to stvar zanimajo v interesu naše gospodarske in nacionalne javnosti. Brez sentimentalnosti in brez ozira na katere koli prevzete obveznosti je treba ves uvoz tujega blaga kontrolirati, zlasti pa

je treba zavesti strogo kontrolo nad blagom, ki se uvaža iz Nemčije.

V zadnjem času se pritožujejo naši uvozniki nad nemškim blagom, ker njegova kakovost ne ustreza več naročilom in ceni, ki se zanj plača. Uvaža se blago, ki ni vredno, da pride v našo državo, ker moremo sami proizvajati mnogo boljše blago.

Kol javni organ moramo vzeti v zaščito naše trgovce, ki so pod pritiskom razmer prisiljeni, da kupujejo tudi takšno blago, a moramo zaščititi tudi naše industrijske, ki so zaradi konkurence manjvrednega blaga prikrajšani v svojem produkcijskem delu.

Znano je, da se Nemčija v zadnjem času zelo zanima za Podonavje in da hoče svoje blago za vsako ceno plasirati v podonavsko državo. A ne samo to. Nemčija danes na račun tega svojega izvoza tudi kupuje pri nas vse blagovne proizvode iz Podonavja brez ozira na cene. Tako plasira pri nas svoje blago na bazi dumpinga, naše blago pa kupuje tudi za najvišje cene.

Ta dvojna taktika ima svojo posebno logiko in ta dvorezni meč ima čisto poseben namen. Ta namen moramo tudi upoštevati in če treba tudi vračati milo za drago. (Smisel te logike je namreč v tem, da nas Nemčija z nakupom našega blaga prisili, da kupujemo nem-

Ne zamudite zadnjih velesejmskih dni!

Samo še nekaj dni bo odprt jesenski velesejem v Ljubljani in sedaj, ko je vreme ugodno, je še prav posebna prilika, da si vsi ogledajo zelo zanimivi, poučni in raznovrstni ljubljanski velesejem.

Že v zadnji številki smo navedli celo vrsto novih slovenskih iznajdb, ki so razstavljene na velesejmu. A tudi drugi razstavljeni predmeti dajejo gospodarskim ljudem mnogo koristnih pobud. Poleg tega so tudi tuje razstavili polno praktičnih novosti. Gospodarske ljudi bo nadalje zelo zanimala velika pohištvena razstava, kakršne ne more pokazati niti en velesejem v državi in kakršna se tudi v tujini le redko vidi. Poljedelski stroji, vozovi, najraznovrstnejši radijski aparati bodo nadalje vzbujali zanimanje gospodarskega človeka. Posebej pa se bo rad ustavil vsak gospodarski človek v paviljonu Zbornice, kjer so razstavljeni slovenski obrtniški izdelki z berlinske razstave.

Ljubljanski jesenski velesejem

pa posveča svojo pozornost vedno tudi kulturnim vprašanjem. Letos fotografiji in upodabljači umetnosti. Fotografska razstava je prirejena v največjem obsegu, odlično organizirana ter vrhu vsega podaja tako lepe fotografske slike, da obiskovalci kar strme. Pa kaj ne bi! Saj so tu zbrane mojstrovine iz vseh delov sveta! Že samo fotografska razstava je nekaj tako lepega, da se že samo zaradi nje izplača obisk velesejma.

Razstava upodabljačev sodobne slovenske umetnosti je tudi prirejena v takšnem obsegu, kakor menda v Ljubljani še ni bila. Kdor hoče spoznati naše sedanje upodabljačev umetnike, ima na velesejmu za to najlepšo priliko, ker so tu zbrani skoraj vsi slovenski upodabljači umetniki.

Na konec pa je treba omeniti tudi veselilni prostor velesejma, kjer je letos posebej temeljito poskrbljeno za razvedrilo in zabavo. Posebej opozarjamo na variete, ki je v resnici prvovrsten. Popoldan-

Naše organizacije

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani bo za Ptuj, ptujsko okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Del. Lendavo v četrtek, dne 15. septembra v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Vedno bolj nujna poglobitev ljubljanskega kolodvora

Zlasti sedaj ob velesejmu se vidi, kako nujno potrebna je poglobitev ljubljanskega kolodvora. To se zlasti vidi ob 6 zvečer pred zapornicami na Gosposvetski cesti. Na obeh straneh se nabere cela vrsta avtomobilov, motociklov, voz, kolesarjev in pešcev, da bi človek kar zamižal, ko se dvignejo zapornice, saj je skoraj nemogoče, da se ne bi pripetila nesreča. Pri tem pa ljudje izgubljajo čas in s tem tudi denar. Prav enak je položaj na Tyrševi cesti. Ne verjame mo, da bi le ena druga prestolnica trpela dve tako veliki prometni oviri, kakor sta železniška prehoda na Gosposvetski in Tyrševi cesti. Poglobitev ljubljanskega kolodvora je zato neodložljiva.

Besedilo radijskega programa

Ze ponovno smo gajali besedilo naše radijske postaje, a so menda avtorji tega besedila za vsako kritiko nedostopni. Tako vpletajo v besedilo še vedno svoje duhovitosti, ki pa v program prav nič ne spadajo. Tudi raznih neslanosti in tautologij se ne morejo otrestiti, da si bi si s tem prihranili dosti papirja. Tako n. pr. čisto po nepotrebnem zapisujejo posebej, da je opoldne opoldanski koncert radijskega orkestra. Da ni opoldne večerni koncert, menda nihče ne misli. In če bi mislil, kaj bi to spremenilo na programu? Posebej se ogiblje sestavljač besedila na kratko zapisati, da izpolnjujejo program »plošče«. Ta sramežljivost je že kar smešna. Zato napiše najprej: Za kratek čas in dobro voljo, kakor da bi v kratkem času bile plošče najboljšje razvedrilo. Ob sobotah, ko so plošče zlasti bogate na program, pa doleti plošče kar čast verzov. Tako ta teden duhoviti verz:

Malo za šalo, malo za res,
pesmi vesele in glasba za ples.

In da ne bi nihče napačno uganil te uganke, je v oklepaju pripisano (plošče). Da bi si vsi ta verz zapomnili, se seveda še enkrat ponavlja. Čas bi že bil, da si tudi naša radijska postaja ogleda besedilo programov drugih postaj in meha z odurnimi duhovitostmi, ki so že prave neslanosti.

Nova dvojna številka »Trgovskega tovariša«

Izšla je 7-8 številka »Trgovskega tovariša«, ki prinaša zopet bogato in zanimivo vsebino. Tako no v tej najnovejši dvojni številki objavljeni naslednji članki: Trgovina Jugoslavije v prvi polovici leta 1938. — Svetovna trgovina v letu 1937. — Število trgovin v Sloveniji — Bančna zakonodaja — Ustna reklama — Naše gospodarstvo poletj 1938 — O gospodarstvu Jugoslavije — Položaj svetovnega gospodarstva — Mednarodni blagovni trgi — Mednarodne blagovne borze — Živo srebro in politika — Ženij je pridnost — Sneh in zdravje.

Sledi raznovrsten in zanimiv listek, ki prinaša celo vrsto koristnih gospodarskih informacij.

Toplo priporočamo vsem trgovcem in trgovskim pomočnikom, da se naroče na »Trgovski tovariš«. To store tem laže, ker je naročnina v resnici zelo nizka, samo 36 dinarjev za vse leto.

Potniki-detaлисти in velike trgovine

V čem je jedro vsega vprašanja

Ze v prejšnjih številkah smo opozorili na poskus veleblagovnic, da si z uvedbo trg. potnikov-deta-listov osvoje tudi nadrobno trgovino. Sedaj so objavile o tem vprašanju beograjske »Trgovačke novine« zelo pregleden in jasen članek, ki nazorno prikazuje ozadje vsega tega novega poskusa. »Trgovačke novine« pravijo v glavnem:

Ni zakona v naši državi, ki bi dovoljeval komur koli, da bi smel kot trgovski potnik hkrati tudi izvrševati detaljno trgovino s posameznimi predmeti. Trgovski potniki so tudi vedno bili samo pomočniki onih velikih trgovcev, ki so se bavili s prodajo na debelo in ki so imeli za to delo potrebna dovoljenja ter tudi plačevali v ta namen davke. V prejšnjih letih so imeli trg. potniki od svojih šefov mesečne plače, provizijo in plačani so jim bili tudi potni stroški. Kasneje so se mesečne plače zmanjšale ali celo čisto odpravile, prav tako tudi potni stroški, provizija pa se je nekoliko povečala. Ker pa so nekateri postali trgovski potniki brez vsake strokovne usposobljenosti, je jasno, da s svojo agenturo niso mogli bogzna kako uspevati. Zato se ti niso omejevali samo na potovanja za eno firmo, temveč so skušali doseči čim več zastopstev ter čim več vzorčnega blaga.

Ker pa v zadnjem času tudi ne cveto posli detaljnih trgovcev na deželi, skušajo priti ti premalo usposobljeni potniki na vse načine do zaslužka in to tudi s tem, da spreminjajo svoje blagovne vzorce v prodajno blago. Tako se je zelo dostikrat dogodilo, da je potnik po večkrat na leto razprodal vso svojo zalogo vzorcev. V začetku so se angažirane velike firme temu upirale, ker so smatrale takšno postopanje kot netrговsko. Mnogi pa so kasneje prišli na okus za to vrsto prodaje ter so začeli dajati tem potnikom vsakovrstno pomoč. Kolekcije teh potnikov so kar stalno rasle in njihovo delo je vedno bolj veljalo detaljni trgovini. Razume se samo po sebi, da ti potniki za to svoje delo niso iskali nobene koncesije, ker so vedeli, da te dobiti ne morejo. Tako je šla vsa stvar precej časa zelo dobro, dokler niso detaljisti na svoji koži občutili škodljivost tega novega trgovanja.

Preden pa je prišla vsa zadeva na dan, se je že zelo razširila. Ni se samo silno pomnožilo število takšnih potnikov, temveč tudi obseg njih posla je zelo narasel. Velike tvrdke so dajale tem potnikom blago celo v komisijo, ker je nekim pač ustrezalo, če svoje slabo in preležano blago čim prej spravijo v denar. Da bi bil promet tem večji in da jim ne bi bilo treba plačevati dragih železniških prevoznin, so si mnogi potniki nabavili tudi lahke avtomobile ter so s temi začeli prevažati svoje blago.

Takšna je torej tehnična plat te nedovoljene krošnjarske trgovine nekih potnikov. Ozadje te trgovine pa je naslednje: Predvsem sta odločilni dve činjenici: prizadevanje posameznika, da čim več zasluži in interes velikih trgovcev, da povečajo svoj promet s povečanjem detaljne trgovine po tretjih osebah, za delo katerih pa niso prav nič odgovorni. Ti potniki seveda ne izbirajo sredstev, samo da čim več zaslužijo in zato nabavljajo blago po bogateljih cenah brez ozira na njegovo kakovost. To blago nosijo s seboj in ga prodajajo naivnim kupcem tudi s trikratnim zaslužkom, ne da bi morali sprejeti kakršno koli odgovornost za dobroto svojega blaga. Kupec se ne more pritožiti, ker je blago videl

in ga tudi takoj plačal. Pazijo pa ti potniki na to, da je njih blago vendarle cenejše, kakor je podobno blago pri trgovcih, da so s tem konkurenčni. Nizke cene in slaba kakovost, to je njih glavno orožje.

Kar se tiče velikih trgovin in veleblagovnic, je njih vloga dvo-lična. Formalno se obnašajo, kakor da niso tu niti najmanj zainteresirani, dočim si na drugi strani zadovoljno manejo roke, ker so našli pomočnike, ki gredo za njih v ogenj po žerjavico in ker si morejo z njih pomočjo pridobivati nova tržišča brez vsakega rizika in ne da bi morali biti kaj odgovorni. Jasno je namreč, da ne bi tako velikodušno zalagali te potnike z blagom, če ne bi bili z njih delom zadovoljni. Seveda pa pazijo, da ne povzročijo splošnega nastopa trgovcev detaljistov proti temu po-četju. Dejansko pa so ti veliki trgovci vendarle pomagači potnikov-krošnjarjev ter se postavljajo s tem proti interesom detaljistov. Ta boj proti detaljistom pa se ne vodi direktno, temveč le indirektno, vendar je ta boj realnost. Ali je potem težko uganiti, zakaj vodijo veleblagovnice to borbo proti detaljistom?

Za naivnega opazovalca vsa ta

stvar dosti ne pomeni, kdor pa pozna ves ta proces, za tega je vsa zadeva zelo resna. Nočemo tu pre-rokovati, kako se bo vsa zadeva razvijala v bodoče, vendar pa moramo trgovce opozoriti na nekatere možne pojave. Če se bo posrečilo, da se prepove tem potnikom-krošnjarjem njih delo, potem je zelo verjetno, da bodo ti odprli svoje trgovine in da bodo nadaljevali svoje konkurenčno delo. To bi bilo podobno temu, kar je storila firma Tivar s svojimi podružnicami lanske leto. Formalno je vse svoje podružnice odpravila, v resnici pa je ostalo vse pri starem, ker so zastopniki podružnic ostali isti ter Tivar tudi nadalje zalaga te »nove trgovine« s svojim blagom. Lastniki teh likvidiranih podružnic so za krajevne oblasti samostojni trgovci, za upravo Tivarja pa so še nadalje njeni nameščenci. Enako vlogo bi opravljale tudi »samostojne trgovine« krošnjarjev-potnikov. Vse njih trgovine bi bile dejansko samo podružnice velikega kapitala in ta bi si na lepem osvojil ves naš domači trg.

Zato je potrebno, da trgovstvo temu vprašanju posveča največjo pozornost!

Povpraševanje po našem blagu v tujini

611 — Budapešta: orehi,

612 — Anvers: neka tvrdka želi ustanoviti v južno-ameriških državah centralo za zastopstvo jugoslovenskih kemičnih proizvodov ter išče zveze z našimi izvozniki kemikalij,

613 — Hamburg: kalcijev karbid,

614 — Port Said: orehi, lešniki, mandeljni, fige v zavojih ali zabojih,

615 — Hamburg: oljate pogace ne mlete, oljate šibre, otrobi, živinska krma, stročnice za hrano in živalsko krmo,

616 — Malmö (Švedska): možnost je spraviti na švedski trg naše na roko delane preproge,

617 — Karachi (Indija): tekstilno blago (zlasti volneno in bombažno kratko blago, volnene tkanine, cunje itd.).

618 — Baranquilla (Kolumbija): lesene čaše, klej, fina boks koža za ženske čevlje, ovojni papir.

619 — Montreal (Kanada): katoliške devocionalije (cerkveni okraski, sohe in kipi, material za oblačila).

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cili pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Nemčija išče zastopnike za

195 — orodje za šport in telovadbo,

196 — notranjo ureditev vozil vseh vrst (avtomobilov, avtobusov, avionov in železniških vagonov). V poštev prihajajo strokovni izdelki, s katerimi bi se zalagali izdelovalci karoserij in trgovci s karoserijami,

197 — odbojnice za kočnice,

198 — podložene rokavice, zastopnik mora biti iz tekstilne stroke, ki ev. že dela s podloženimi in usnjenimi rokavicami. Gre za modno blago,

199 — material za kable in vodovode. Zastopniki morajo imeti sedež v Beogradu, Zagrebu ali Sarajevu. Reflektira se na ljudi iz elektrotehnične stroke,

200 — »Verubit« plošče za brušenje in poliranje. Zastopnik mori delati za svoj račun,

201 — modni gumbi, kovinske zaponke za pasove, gumbi za čevlje, okraski za uniforme, znaki vseh vrst ter reklamni predmeti, naramnice itd. Išče se zastopnik s sedežem v Beogradu, ki je dobro uveden v oblačilni industriji.

Reflektanti naj se obrnejo za navedbo referenc na Nacionalni komitet Jugoslovenske-nemačke trgovačke komore v Beogradu, poštni predal 610.

Politične vesti

Novi načrt prške vlade za sporazum s sudetskimi Nemci vsebuje v glavnem naslednje predloge: 1. V javno službo se sprejmejo zastopniki vseh čl. narodnosti sorazmerno njih številu. Ta narodni propore se upošteva tudi pri vseh drž. nabavah in v vsem javnem gospodarstvu. 2. Na sklenjenem narodnem ozemlju ene narodnosti se nastavlja samo nameščenci dotične narodnosti. 3. Policija je zopet do deli občinam. 4. Jezikovne pravice se urede na temelju enakopravnosti. 5. Vlada bo uvedla obsežno podporno akcijo za nemško gospodarstvo, ki je zlasti trpele zaradi gospodarske krize ter bo dala v ta namen posojilo 700 milijonov Kč po zelo ugodnih pogojih. 6. Nacionalna enakopravnost naj bi se izvedla na temelju nacionalne samouprave. Nemci bi na ta način lahko dobili popolnoma svojo samoupravo za ozemlje, na katerem so v pretežni večini. Tem samoupravam bi se prepustile vse one agende, ki niso neobhodno pridržane državi zaradi očuvanja državne celote in enotnosti. Zlasti pa bi dobile samouprave vse one agende, ki so važne za razvoj posameznih narodnosti v okviru skupne države. Vendar pa bi morala biti zajamčena nedotakljivost meja in enotnost države. 7. Pri vseh centralnih uradih se ustanove posebne narodnostne sekcije, ki jih bodo vodili uradniki dotične narodnosti. 8. Narodnostne pravice se bodo zaščitile s posebnim zakonom. Izvo-

ljeni poslanci posameznih narodnosti bodo imeli pravico pritožbe proti kršitvi pravic posameznih narodnosti. Za natančno ugotovitev nacionalne pripadnosti se bodo vodili posebni narodnostni katastri. 9. Vse one reforme, za katere ni potreben poseben zakonodajni postopek, se bodo izvedle takoj. V kolikor bodo potrebni novi zakoni, jih bo sestavila vlada s sodelovanjem nemške sudetske stranke. Tako določen narodnostni statut ne bo veljal samo za Nemce, temveč za vse narodnosti republike.

Vse češkoslovaški tisk označuje te predloge prške vlade kot skrajno mejo popustljivosti in naglašja, da je vsaka nadaljnja koncesija vlade izključena. Pariški »Temps« priznava, da je prška vlada v resnici storila velikanske žrtve za ohranitev miru. Sedaj je ustvarjena dobra podlaga za sporazum, ker so vse glavne zahteve Nemcev priznane ter jim je po novih, prških pogojih enakopravnost v državi zagotovljena. Če se zastopniki sudetskih Nemcev niti sedaj ne bi hoteli pogajati, potem bi bil to dokaz, da sploh nečije sporazuma in vsa odgovornost pade na nje oz. na Hitlerja.

Kljub tem velikim koncesijam prške vlade pa so sudetski Nemci pogajanja prekinili, in sicer zaradi nekega incidenta v Moravski Ostravi, ki so ga pa povzročili Nemci sami. Seveda jim služi incident v Moravski Ostravi le kot dobrodošla pretveza.

Londonski list »Times« je objavil senzacionalen uvodnik, v katerem članek svetuje prški vladi, da kratkotalo odstopi vse sudetsko ozemlje Nemčiji. Ta neverjeten predlog je seveda izzval največjo senzacijo in češkoslovaški poslanik v Londonu je proti članku protestiral, nakar je angleška vlada v posebnem komiteju odločno podarila, da ta članek ne predstavlja njenega naziranja in da ga odklanja, posebno v sedanjem trenutku. Uvedena bo tudi preiskava, kdo je ta članek spravil v list.

Nekateri angleški listi trde, da Hitler ni pravilno informiran o stališču Anglije in da sploh ne ve, da je Anglija pripravljena tudi z orožjem prisiljati Češkoslovaški na pomoč, če bi bila ta napadena. To sklepajo listi iz tega, ker je bil zunanji minister Ribbentrop silno nejevoljen, ko mu je povedal angleški veleposlanik Henderson, da Anglija nikakor ne bo nevtralna. Ribbentrop je smatral to opozorilo kot navaden bluff in ni hotel spreminiti svojega mnenja niti tedaj, ko mu je Henderson po svojem povratku s seje angleške vlade sporočil, da je bilo to stališče angleške vlade izrečno odobreno na zadnji seji londonske vlade.

Mednarodni položaj se je zopet poostрил, ker so sudetski Nemci prekinili zaradi incidentov v Moravski Ostravi nadaljnja pogajanja. Ker so tudi v drugih mestih sudetski Nemci izzvali razne incidente, se mora računati s tem, da se položaj v prihodnjih dneh ne bo pomiril. Veliko napetost političnega položaja dokazujejo tudi vojaške priprave raznih držav. Maginotova črta je popolnoma zasedena in poskrbljeno je, da Francija od dogodkov ne bo presenečena. Tudi Belgija je zavarovala mejo. Rusija je izdala obsežne vojaške ukrepe in ob zapadni meji se koncentrirajo ogromne množice vojske.

Tako v Parizu kot v Londonu priznavajo, da pomenijo zadnji predlogi prške vlade skrajno mejo, do katere je mogla iti prška vlada. Če ne pride do sporazuma, pade krivda le na Nemce.

O avdienci polkovnika Lindberga pri predsedniku Benešu se poroča, da je trajala 40 minut in da je polkovnik Lindberg prinesel predsedniku Benešu tudi neka politična sporočila. Takoj po odhodu polkovnika Lindberga je bil poklican k predsedniku Benešu lord Runciman.

Na seji poljske vlade, ki ji je predsedoval predsednik republike, je več ministrov ostro grajalo politiko zunanjega ministra Becka, ki se je preveč oddaljil od zapadnih demokracij ter od Zveze narodov. Poljska ne more izstopiti iz Zveze narodov, ki se je ne sme podcenjevati. Seja je trajala pet ur in je sklenila, da mora odstopiti Beck v Zenevo, da popravi, kar se da popraviti ali pa bo moral odstopiti. Vse kaže, da se bo Poljska zopet naslonila na zapadne demokracije.

Japanci poročajo, da so predrl prvi kitajski obrambni pas pred Hankovom. Nekim kolonom da se je celo posrečilo prodrati tudi v drugi obrambni pas. Kitajci pa poročajo, da bodo vseeno zaustavili Japonce pred Hankovom.

V državi Chile je skupina upornikov, ki jih je vodil general Marex, skušala izvesti državni preobrat. Upor pa je bil krvavo udušen. V Santiagu je padlo na obeh straneh mnogo žrtve. Med drugimi sta bila ubita notranji in zunanji minister, vojni minister pa je bil težko ranjen. Mir je vpostavljen.

Denarstvo

Finančni minister o naših novih kovancih

Pri blagoslovitvi naše nove kovnice je imel daljši govor tudi finančni minister Dušan Leticia, ki je pri tej priliki dejal med drugim naslednje:

Postavitev drž. kovnice je eden ukrepov, ki jih je storila v zadnjih treh letih naša vlada za našo gospodarsko osamosvojitve. Danes moremo iz lastnih surovin, iz svojih polfabrikatov, iz svojega bakra, srebra, zlata in aluminija kovati svoj denar. Zato je tudi vladna sklenila, da se ves naš kovani denar kuje samo v državi. V juliju lanskega leta je bil izdan zakon o odtegnitvi iz prometa starega in kovanju novega denarja. Sedaj se bo začel ta zakon izvajati. Sedanjni novci po 1 in 10 dinarjev in 25 par se težko ločijo ter se dostikrat zamenjujejo. Novci po 2, 20 in 50 din pa so zaradi svoje velike oblike za promet zelo nerodni. V prometu se nadalje čuti večja potreba po novcih po 25 in 50 par, ki jih zahteva solidnost našega denarja ter lažje oblikovanje cen. Tako glede oblike ko tudi teže bo pomenil novi denar napredek. Poleg denarja bo kovnica izdelovala tudi medalje in rede ter odlikovanja, ki so se dosedaj naročala in drago pišaleva le v tujini.

Prvič je bil v naši državi dan kovani denar v promet 1. 1924./25., ko je bil finančni minister dr. Milan Stojadinović. Takrat so prišli v promet novci po 50 par, po 1 in 2 dinarja. Ta denar je bil izdelan v Belgiji in Franciji. Takrat je prišlo v promet 50 milijonov novcev po 50 par, 75 milijonov novcev po 1 in 55 milijonov kosov po 2 din. V tem času so bili izdani tudi naši prvi cekini po 20 din v količini 1 milijona kosov. Naš sedanji kovani denar je izdelan po zakonu iz 1. 1932. Po tem zakonu je bilo določeno, da se izda kovancev po 10, 20 in 50 din za 1000 milijonov din, istočasno pa so se vzeli iz prometa bankovci po 10 dinarjev. Od takrat nimamo v prometu manjših bankovcev od 100 din. Skupno imamo od takrat nakovanega denarja za 1.212 milijonov din, če všteto v to vsoto tudi kovanice po 25 in 50 par.

Po novem zakonu se bo letos in prihodnje leto nakovalo denarja za največ 1360 milijonov din. Novi denar se bo dajal v promet polagoma, istočasno pa se bodo jemale enake količine starih kovancev iz prometa. Poslovni svet zato pri spremembi denarja ne bo čutil nikakih težav.

Na zagrebški borzi so se 8. septembra kupovali angleški funti po 238, nemški klirinški čeki po 14,20 in 14,24, grški boni po 30,95.

Vojna škoda je bila po 480 do 482, 4% agrarne obveznice po 60,50 do 61,50, 6% begluške po 90 do 91,50, 6% dalmatinske agrarne po 89 do 90,50, 7% stabilizacijske pos. po 97,50, 7% investicijske po 99 do 99,50, 7% Seligman po 99, 7% Blair po 91 do 92,50, 8% Blair po 97 din. Delnice Narodne banke po 7250, PAB 228.

Po dnevih velike napetosti je na londonskem deviznem trgu napetost nekoliko popustila. Funt je bil stabilen in se je dvignil od 4,8225 na 4,8243 dolarja. Cena zlata se je znižala za poldrug peni na 144,1 za unco.

Banjaluška občina je dobila od Drž. hip. banke posojilo v višini 15 milijonov din. Posojilo se bo amortiziralo šele v 30 letih. Ljubljanski občini ni dovolila DHB tako dolgo amortizacijsko dobo.

Rezerve zlata Francoske banke znašajo 56 milijard frankov pri pariteti frank je 43 miligramov zlata. Po novi pariteti pa znaša vrednost teh rezerv 89 milijard frankov. Zasebne zlate rezerve v Franciji pa se cenijo na 100 milijard frankov, da bi znašale skupno vse francoske zlate rezerve okoli 190 milijard frankov.

Na neki gospodarski konferenci na Dunaju se je poudarilo, da se je število zasebnih bank na Dunaju znižalo letos od 108 na 27. To da je posledica izključitve Židov iz go-

Maribor se modernizira

Regulacija Glavnega trga pred dovršitvijo

Nad pol leta že trajajo regulacijska dela na Glavnem trgu v Mariboru, ki gredo sedaj h koncu. Še par tednov in vse prometne ovire, ki so združene z javnimi deli, bodo odpadle. Potem se bo Maribor s svojim urejenim Glavnim trgom res lahko postavil in bo dobil potnik, ki se pripelje z avtomobilom z juga, res dober vtis o obdravski prestolnici.

Vsa regulacija stane približno dva milijona dinarjev, vendar ne obremenjuje skoraj nič mestne blagajne, ker je sredstva dala na razpolago država iz kladrinskih fondov. Regulacija je bila že več let na programu javnih del in so bile velike priprave potrebne, da se je moglo pričeti z delom.

Stari del trga pred rotovžem se ni mnogo spremenil. Prostor se je planiral in tvori sedaj z novim delom ravno ploskev. Poprej poudarjena delitev Glavnega trga je sedaj izginila in tvori veliki ovalni prometni otok vez med nekoliko višjim vzhodnim delom in za nekaj metrov nižje ležečim zapadnim delom. Načeloma se vrši promet enosmerno, vendar se zaradi avtobusnega kolodvora, prvega te vrste v državi, ki zavzema skoraj vso površino gornjega dela trga, na obeh koncih asfaltiranega perona smeri vozil križajo. Zato je tu potrebna skrajna previdnost, da se ne pripete nesreče.

Sedaj se urejajeta rampi k državnemu mostu. Treba je preložiti precej vodovodnih in plinskih cevi ter elektrovičkov, ki spajajo oba bregova mesta pod mostom. Ko bodo ta dela, ki bodo trajala gotovo še dober mesec, končana in se dovoza nanovo tlakujeta, bo mogoč nemoten promet vozil vseh vrst.

Sedaj postaja aktualno vprašanje zazidave pod cestnim nivojem ležečega prostora med Bergovo hišo in mostom. Bilo je že več projektov, ki pa so vsi padli v vodo. Tu so gospodarski krogi, zlasti pa hišni posestniki hoteli postaviti stavbo, ki naj bi v spodnjih prostorih imela tržnico. S tem načrtom, ki ni bil posebno posrečen, ni bilo nič, ker se je parcela izkazala za premajhno. Postaviti so mislili tu tudi velik hotel in se je pred nekaj leti že snovala delniška družba, pa tudi iz te moke ni bilo nič kruha. Za prostor, eden najlepših v vsem Mariboru, se je zanimal tudi Pokojninski zavod, vendar se z občino zastran cene niso mogli zediniti. Vprašanje zazidave je sedaj rešeno in bo kupila parcelo Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, ki se zida ondi lepo poslovno palačo.

Po dosedanjih načrtih, ki pa se še lahko nekaj spremene, bo imela stavba štiri nadstropja in bo zidana v novem skeletnem sistemu, ki ga je sedaj uporabil kinopodjetnik Valjak pri svoji stavbi poleg grada, poprej pa deloma tudi Banovinska hranilnica na vogalu Slovenske in Tyrševe ozir. Gospodske ulice. Štirinadstropna bo stavba na Glavnem trgu, proti Dravi bo pa imela šest nadstropij, ker leži parcela precej pod cestnim nivojem. Pod nivojem bo še dve nadstropji, v katerih mislijo na-

mestiti restavracijo z veliko verando in teraso proti vodi. Tam naj bi tudi banovina uredila kletki za stalno vinsko razstavo, ki jo Maribor tako zelo potrebuje in ki naj bi bila spojena z vinskim trgom.

V čestnem nivoju se uredi razni poslovni lokali, zadaj pa bo velika dvorana za razne prireditve, ker je Unionska dvorana sedaj last Sokola in baje ne bo vedno na razpolago, ker bo, kakor se čuje, služila za telovadnico, dokler se ne zgradi novi telovadni prostor. Govori se tudi, da dobi Maribor tretji kino; morda obstoji kakšna kombinacija z novo stavbo tudi v tem pogledu, vendar pa ta domneva ne bo držala, ker Maribor zaenkrat izhaja z dvema kinematografoma. Gornji prostori nove palače bodo služili kot poslovnevalnice in stanovanja. Kakor se čuje, se že več trgovcev zanima za nove lokale.

Med palačo in mostom bo tekla

Fr. Zelenik:

Iz prakse

Kaj pravite k temu?

Ford je napisal knjigo »Moje delo in življenje« in v tej knjigi najdemo na vsaki strani trgovska načela in nazore, ki so večinoma v nasprotju z običaji in navadami, ki so udomačeni v naši trgovini. Navajam nekaj amerikanizmov v presoji, ali bi bila ta ameriška roba tudi za nas.

Poznaš svojo trgovino,

Ako bi vprašali trgovca, če pozna svojo trgovino, bi najbrže odgovoril, da jo pozna kot svoj žep. Takoj mu lahko dokažemo, da ne pozna svojega žepa in njegove vsebine. V žepu nosi uro, recimo že deset let, vsak dan pogleda na njo gotovo desetkrat, in vendar ne ve povedati, kakšna je šestica na uri. Pravi, da je arabska ali rimska številka in če potem pogleda na uro, ugotovi, da šestice sploh ni, ker na tem mestu se vrtili sekundni kazalec. Zastopnik, ki spravi trgovca na tak zabaven način v zagato in dobro voljo, ga bo prav lahko pridobil za uvedbo kake praktične organizatorične novosti ali naprave, katera olajšuje trgovcu vpogled in pregled podjetja.

Nepričakovana nagrada

V nekem ameriškem podjetju je bila navada, da je bil vsak teden sestanek nastavljenec. Na tem sestanku so se razgovarjali o novostih, o trgovini in drugem. Vsak je lahko stavljal predloge in nasvete za izboljšanje poslovanja itd. Za neki malenkosten nasvet je dobil mlad uradnik darilo v vrednosti 1000 din. Vsi so se čudili, da je dobil za malenkost tako lepo darilo. In vendar je bil njegov nasvet za podjetje znatne vrednosti, kajti podjetje je prihranilo na leto 5000 in je tedaj napravilo dobro kupčijo s praktičnim nasvetom svojega nastavljenca.

Svojevrsna zahteva

Ravnatelj pregleduje v začetku uradnih ur pisarne in gre od mize do mize: Opazi uradnika, ki je neobrit. Prijazno ga vpraša, če nima aparata za britje. Ko uradnik odgovori, da ga nima, mu obljubi ravnatelj, da mu bo enega podaril in res je čez malo časa dobil uradnik močno posrebljen aparat za britje. Par dni pozneje opazi ravnatelj, da ta uradnik zopet ni obrit. Tokrat ni dobil aparata, temveč je izgubil službo, kajti med drugimi predpisi firme za uradnike je bila tudi zahteva podjetja, da mora biti vsak uradnik vedno obrit in čedno oblečen. Plače so bile take, da je podjetje

12 metrov široka ploščad za pešce. Pod to ploščadjo bodo vodile široke stopnice pod mostom proti Vojašniškemu trgu, kjer nameravajo postaviti tržnico, ki jo prebivalstvo Maribora že tako željno pričakuje. Poleg stopnišča se zgradi tudi stranišče, slično onemu pod trimostvom v Ljubljani. V dose- danjem podzemskem stranišču pred rotovžem nameščajo sedaj transformator.

Priprave za tlakovanje Dvo- kove ceste med Kralja Petra trgom in koroškim kolodvorom, ki tvori glavno dovozno cesto k mo- stu, gredo h kraju in se te dni prične tlakovanje z drobnimi granitnimi kockami. S tem bodo javna dela v Mariboru za letos končana.

V zvezi z regulacijo spodnjega konca Glavnega trga je tudi delo pretlakovanje Stolne ulice, zbog česar je ta ulica od 9. t. m. dalje za nekaj dni za vozovni promet zaprta.

Neobičajne uradne ure

V nekem podjetju so bile uvedene neobičajne uradne ure. Delo se je začelo ob 7. in pol oziroma ob 13. in pol ter se zaključilo ob 11. in pol. Ko so ravnatelj vprašali, zakaj je uvedel tako nenavadne ure, je rekel, da ob 8. oziroma ob 14. uri začnejo oziroma ob 12. uri nehajo vsi uradi, pa so tedaj vozovi cestne železnice prenapolnjeni. Njegovo uradništvo bi moralo ali peš domov ali pa bi moralo celo vožnjo stati. Ker podjetje potrebuje spočito uradništvo, zato je spremenil uradne ure, da osemje lahko uporablja cestno železnico, ko vozovi niso prenapolnjeni.

Nov način

Podjetje ima za svoje zastopnike posebno šolo, katero morajo obiskovati skozi štiri tedne vsi na novo sprejeti zastopniki. Šolo vodi sam ravnatelj. Navedem primer iz tega pouka. Ravnatelj je špecerist in ga mora obiskati zastopnik. Ta ob vstopu lepo pozdravi in se predstavi: Zastopnik firme ... Se ni izgovoril imena, ko ga ravnatelj prekinje: »Napačno, drugače morate napraviti. Ko vstopite v trgovino, pozdravite ali takoj vprašajte trgovca brez ovinkov, kje ima svoj denar. Seveda se bo trgovec prestrašil, toda zastopnik ga seveda takoj potolaži, da ni noben ropar in da ne misli vzeti denarja. Večinoma odgovorijo, da spravljajo denar v predal. Na vprašanje, če ve, koliko denarja je trenutno v predalu, ali koliko je do te ure inkasiral, bo trgovec pojasnjeval, da šele zvečer sešteje svoj izkupiček. Sedaj mu mora zastopnik pojasniti, kako velik nedostatek tiči v tem, če se denar spravlja tako v predal. Trgovcu ni potrebno šele zvečer seštevati denar, temveč lahko vsak trenutek ve, koliko denarja je v blagajni, če si nabavi napravo, ki denar hrani, kontrolira in sešteva.

Zamenjava naših in češko-slovaških obrtnikov

Centrala zavoda za pospeševanje obrta v Pragi se je sporazume- la z jugoslovanskimi obrtniškim zbornicami o posredovanju medsebojne zamenjave mladih obrtniških mojstrov in pomočnikov. Prva zamenjava naj bi se izvedla že to jesen. Upoštevali bi se v prvi vrsti sinovi obrtnikov. Na ta način bi se poglobili gospodarski odno- šaji med našo državo in Češkoslovaško, naši obrtniki pa se na Češkoslovaškem marsikaj naučili.

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vojni izogibali, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

Na svetovnih borzah malo bolj optimistično razpoloženje

Napeti politični položaj je povzročil, da so proti koncu avgusta tečaji na velikih svetovnih borzah znatno padli. Posebno v Berlinu so nazadovali močno. V preteklem tednu pa so se tečaji na nekaterih borzah zopet opomogli, kar dokazuje, da pričenjajo presojati veliki borzizanci politični položaj v Evropi bolj optimistično. Indeksne številke tečajev so se gibale takole:

Koncem 1927	6. 8.	27. 8.	3. 9.
= 100%		letos	
London	61'9	61'3	60'3
Pariz	53'8	52'9	52'4
Berlin	45'5	43'8	45'9
Praga	82'4	81'2	81'5
Milan	117'4	115'3	115'1
Curich	62'7	62'2	61'5
Amsterdam	59'8	58'9	59'0
Bruselj	41'9	41'5	41'1
Stockholm	26'9	27'4	27'1
New York	84'8	81'9	82'8

Mednarodni borzni indeks se je popravil od 62'6 na 62'7 %.

Zunanja trgovina

Narodna banka je izplačala dne 7. septembra po italijanskem kliringu nakaznice do št. 16.177 z dne 17. maja 1938, po turškem do št. 1669 z dne 7. oktobra 1937, po poljskem do št. 1351 z dne 22. junija 1938 in po bolgarskem do št. 4345 z dne 3. julija 1938.

Modre galice se je proizvelo lani v naši državi 1300 vagonov. Uvozili smo 17 ton galice iz Anglije in prav toliko galice smo izvozili v Albanijo in Bolgarsko.

Nemško-češkoslovaška trgovinska pogajanja se bodo nadaljevala sredi oktobra. Predvsem so na dnevnem redu carinska vprašanja in določitev raznih uvoznih kontingentov.

Bat'a bo postavil v Nizozemski Indiji tvornico za obutev. V začetku bo proizvajala tovarna po 5000 parov čevljev na teden. Proizvodnja pa se bo stalno večala, da bo leta 1940 zaposlenih v tovarni že več ko 1000 delavcev.

V Avstriji bodo v kratkem začeli razširjati enotirne železniške proge, po katerih vozijo mednarodni vlaki, ki v dvotirne proge.

Madžarska je izvozila pretekli mesec 50 vagonov jaje v Anglijo, 10 vagonov pa v Švico.

Po vesteh budimpeštanskih listov so se začela trgovinska pogajanja med Madžarsko in Vel. Britanijo.

Največ madžarskega vina kupi Švica. Tako je odšlo v juniju od skupno 49.136 hl madžarskega vinskega izvoza 26.376 hl v Švico in 15.635 hl v Nemčijo.

Novi petrolejski vrelci, ki so se začeli izkoriščati v Romuniji, dajo okoli 5000 ton nafte na dan. Ker pa se je proizvodnja v drugih vrelcih zmanjšala, se je dnevna proizvodnja nafte v Romuniji povečala le za 1500 do 2000 ton.

Letošnja žetev jute bo znašala največ 8 do 9 milijonov bal, svetovna potrošnja jute pa znaša 10 milijonov bal. Izpraznila pa so se tudi svetovne zaloge jute. Zato je treba računati s tem, da se bo juta podražila.

Iz združnega registra

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice, r. z. z. n. z. Izbrisi se predsednik načelstva inž. Vladimir Stare, industrialec v Ljubljani. Z drugimi se naroča, da v treh mesecih predlaga novega predsednika načelstva.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Briše se predsednik upravnega odbora Mirko Dermelj, vpiše pa se kooptirani član Alojzij Kržišnik. Predsednik upravnega odbora je odslej Ivan Michler.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlobni srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

spodarskega življenja. Seveda pa je to veliko skrcenje tudi posledica novih razmer, predvsem zelo strogih deviznih in valutnih predpisov. Dunajska efektna in produktna borza je zaprta že od marca dalje.

Lesne cene na ljubljanski borzi

dne 7. septembra.

Tendence nespremenjeno mlačna

	Franko vagon nakl. postaja za m ³	od	do
Smreka, jelka:	din	din	
Hlodi I., II., monte	115—	140—	
Brzjavni drogovi	125—	170—	
Bordoni merkantili	160—	180—	
Filterji do 5/6"	170—	195—	
Tram ostalih dimenzij	165—	190—	
Škorete, končne, od 16 cm naprej	350—	400—	
Škorete, paralelne, od 16 cm naprej	420—	470—	
Škorete, podmerne, od 10—15 cm	330—	380—	
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	310—	330—	
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	340—	380—	
Bruni les za celulozo	120—	140—	
Kratice za 100 kg	42—	47—	
Buk:			
Hlodi od 30 cm naprej, I., II.	95—	135—	
Hlodi za furnir, čisti, od 40 cm naprej	200—	230—	
Deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte	250—	290—	
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, I., II.	400—	490—	
Deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte	320—	380—	
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I., II.	520—	660—	
Hrast:			
Hlodi I., II., premira od 30 cm naprej	170—	300—	
Bordoni	750—	850—	
Deske-plohi, boules	850—	950—	
Deske-plohi, neobrob- ljeni, I. in II.	730—	800—	
Frizi I./II., širine 5, 6 in 7 cm	720—	790—	
Frizi I./II., širine od 8 cm do 12 cm naprej	820—	930—	
Oreh:			
Plohi, neparjeni, ne- obrobjeni I., II.	810—	940—	
Plohi, parjeni, neob- robjeni, I., II.	950—	1100—	
Brest:			
Plohi neobrobjeni I., II.	400—	450—	
Javor:			
Plohi neobrobjeni I., II.	500—	600—	
Jesen:			
Plohi neobrobjeni I., II.	750—	890—	

Lipa:			
Plohi neobrobjeni I., II.	400—	520—	
Parket:			
hrastovi, za m ²	58—	68—	
bukovi, za m ²	35—	45—	
Zelezn. pragi 2'60 m 14x24			
hrastovi, za 1 komad	36—	44—	
bukovi, za 1 komad	23—	29—	
Drva			
bukova, za 100 kg	12-50	14—	
hrastova, za 100 kg	9-50	12—	
Oglje			
bukovo za 100 kg	43—	53—	

Povpraševanja:

Večje količine madrijevov v predpi-
sanih dimenzijah.
I/IIa hrastovi frizi, v debelini 25 mm,
v širinah 5, 6, 7, 8, 9, 10 cm, v dolži-
nah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje.
Parjena, ostroroba paralelna rezana
bukovina I. in II. kvalitete.
Javorjeve neobrobjene deske I. in
II. kvalitete, 18 mm debeline.
Hrastovi boules.
Brestovi boules in neobrobjeni
plohi.
Deske smreka-jelka v III. in IV.
kvaliteti 18/24 mm debeline, dolžina
4 m, širina od 16 cm naprej; dobava
sukcesivna.
Več vagonov jelovih in smrekovih
desk v III. in IV. kvaliteti, 12 mm
in 18 mm; dobava po dogovoru.
Škorete smreka-jelka, 12 mm; do-
bava promptna.
Neobrobjeni hrastovi plohi v I. in
II. kvaliteti.

Tržna poročila

Žitni trg

Na domačem trgu pšenice ni no-
benih sprememb. Ponudba je maj-
hna. Šipad je kupil 7. 9. 85 vago-
nov, skupno v tej sezoni 11 060 va-
gonov. Povpraševanje mlinov je
popustilo.

Na tujih trgih je tendence slaba
in ni upanja, da bi se cene popra-
vile. Zetev je letos preveč dobra.

Iz mnogih krajev prihajajo ve-
sti, da trpi letošnja koruza zaradi
neprestanega dežja in da se je
tudi deloma že pokvarila. Nomi-
nalno notirajo za trgovsko blago
naslednje cene: Donava-Tisa (vla-
čilec) 130—132, vagonsko blago
pariteta Indija 132, banatske na-

kladalne postaje 130. Izvozna pa-
riteta 88'12 din.

Na tujih trgih s koruzo ni ni-
kakih sprememb.

Sadje

Dovoz svežih češpelj na brčanski
trg se je nekoliko zmanjšal. Cena
je čvrsta, povprečno 2'10—2'20 din
za kg po kakovosti.

Na Dunaj je prišlo 7. 9. 42 va-
gonov svežih češpelj iz Jugoslavije,
3 iz Bolgarije in 4 iz Madžarske.
Jugoslovanske češplje so bile si-
ker bolj drobne, toda zdrave, da ni
bilo nikakih pritožb. Trg pa je s
svežim blagom že prenatrpan. (En
dan 42 vagonov samo iz Jugosla-
vije!) Cena je zaradi velike po-
nudbe seveda popustila. Grosisti
plačujejo naše češplje po 28—29
fenigov za kg.

Dovoz grozdja iz Madžarske stal-
no narašča, tako tudi iz Bolgarske.
Na Dunaju je cena za grozdje ugod-
na.

Na praški trg so prišli 4 vagoni
svežih češpelj iz Jugoslavije, 3 iz
Romunije. Na postaji so se proda-
jale naše sveže češplje po 2'50 do
2'70 Kč, romunske po 2'40 in do-
mače po 1'70 Kč za kg.

Bolgarsko grozdje se je prodaja-
lo v Pragi po 7 Kč.

Doma in po svetu

Največje sofijsko založništvo Da-
nov je izdalo srbsko-hrvatsko-bol-
garski besednjak. Na rojstni dan
kralja Petra II. je izročil založnik
našemu poslaniku v Sofiji v luk-
suzni vezavi besednjak, da ga izroči
kralju Petru II. kot dar za rojstni
dan.

Ljubljanski župan dr. Adlešič je
bil odlikovan z redom sv. Save II.
stopnje. Iskreno čestitamo.

Za novega šefa kabineta ministra
za telesno vzgojo je imenovan Stje-
pan Celar, novinar iz Sibenika, ki
je že več let urednik »Sokolskega
glasnika«.

Na seji vlade je bilo sklenjeno,
da se pooblasti minister za ljudsko
zdravje in soc. politiko, da najame
posojilo v višini 75 milijona din
za dovršitev bolniških poslopij v
Ljubljani, Splitu, Beogradu in
Nišu.

Skupina 175 francoskih bojevni-
kov s solunske fronte je prišla v
četrtak v Ljubljano, kjer so bili zelo
lepo sprejeti. Bojevniki so odšli v
mesto ter položili venec na grob
francoskega neznane vojaka iz
Napoleonovih časov ter na spo-
menik kralja Petra I. Nato so od-
potovali v Beograd.
Licitacija za napravo sodobnega

cestišča na cesti Ljubljana—Kranj
od Jecpe do Labor za proračunani
znesek 13,2 milijona din je bila
brezuspješna, ker je bil en sam po-
nudnik. Licitacija je bila v Beo-
gradu, edini ponudnik pa iz Ljub-
ljane. Edino pravilno bi bilo, da bi
bila licitacija v Ljubljani in upa-
mo, da se bo to tudi zgodilo, ker
je to tudi ministrska komisija
predlagala.

14 občinskih svetnikov v Beo-
gradu je bilo razrešenih svoje dolž-
nosti, na novo pa je bilo imenova-
nih 18 občinskih svetnikov.

Nemški konzulat je začel poslo-
vati v Ljubljani, Bleiweisova c. 34.
Vodstvo konzulata je poverjeno
konzulu Hansu Bernhardt.

Vodstvo Kmetko-demokratske
koalicije je sklenilo, da bo začelo
prirediti velika manifestacijska
zborovanja po deželi.

V Zagrebu je začel izhajati nov
dnevnik, ki se imenuje »Male no-
vine« in ki velja samo 50 par. List
bo samo informativen in se v po-
litična vprašanja ne bo mešal. Kot
izdajatelj in odgovorni urednik je
podpisal Ivan Benič.

Pri aviatičnih tekmah Male an-
tante je zmagala jugoslovanska
ekipa.

Novi jugoslovanski šahovski moj-
ster je postal Slovenec Ivan Leš-
nik.

Ker niso bili solidarni s svojimi
tovaršili za časa stavke, je zagreb-
ski odbor Zveze bančnih in zavarov-
valnih zavodov izključil 17 članov.

Državni obrtniški kongres bo le-
tos 17. septembra v Beogradu.

Vsedržavni kongres agronomov
je bil te dni v Zagrebu. Agronomi
so zahtevali, da se v novih bano-
vinskih in drž. proračunu imenuje
več agronomov in da se več ne na-
stavlja kot agronomi upokojevalci
in nestrokovnjaki.

Zagrebska srednja tehnična šola
je morala odbiti 150 kandidatov z
zelo dobro kvalifikacijo zaradi po-
manjkanja prostora. Tudi v Slo-
veniji so strokovne šole premajhne.

Novi sladkor pride že ta teden
na trg, ker so sladkorne tovarne
že začele izdelovati novi sladkor.
S tem je odstranjena nevarnost, da
bi zmanjkalo sladkorja.

Tvornica za celulozo v Drvarju
bo letos postavila moderno belilni-
co za beljenje celuloze. Prvoletni
proračun za postavitev te belilnice
je znašal 3 milijone din, v resnici
pa se je porabilo 13 milijonov din.
Tvornica v Drvarju je čisto drž-
javna last.

Nova železniška postaja bo sezi-
dana v Novem Sadu. Kdaj pa do-
bi Ljubljana prepotrebni novi ko-
lodvor?

Bivši španski prestolonaslednik
se je na avtomobilski vožnji smr-
tno ponesrečil. Z avtomobilom je
trčil v neko drevo ter dobil pri tem
več ran. Ker ima hemofilijo, ni bi-
lo mogoče krvavitve ustaviti in je
zato izkrmavel.

Sovjetska vlada je zaprosila lon-
donsko vlado za pritrditev imeno-
vanju sedanjega nar. komisarja

Litvinova za sovjetskega velepo-
slanika v Londonu. Tako poroča
»Daily Telegraph«.

Posebna misija države Mandžu-
kuo je prispela v Italijo, da poglo-
bi trgovinske odnose med man-
džursko in italijansko državo.

Fašistična milica je štela po
uradnih podatkih koncem avgusta
764 tisoč članov.

V marsejskem pristanišču je
francoska vlada proglasila obsedno
stanje. Vojska bo zavzela vse pri-
stanišče, da bo zagotovljen norma-
len promet v pristanišču.

Skoraj en milijon din je poneve-
ril v Beogradu kolektor drž. raz-
redne loterije Gjorgje Odavić.

V Rimu sta trčili dve letali. Eno
letalo se je čisto razbilo ter se je
pilot še pravočasno rešil s skokom
s padalom, trije potniki — letalski
strokovnjaki — pa so bili ubiti.
Drugo letalo pa se je le močno
poškodovalo.

Nov tajfun je zadel Japonsko ter
zopet napravil ogromno škodo.

Trgovinska bilanca Združenih držav

Amerika je v juliju izvozila za
277 milijonov dolarjev blaga, lani
za 268, uvozila pa za 140 proti 265
v lanskem juliju in s tem dosegla
aktivnost 87 milijonov (lani 3) do-
larjev. V vseh sedmih mesecih je
izvozila za 1818 (1804) in uvozila
za 1101 (lani 1948) milijonov do-
larjev. Letos je torej zveza aktiva-
na za 717 milijonov, medtem ko
je bila lani še pasivna za 144 mi-
lijonov dolarjev.

Zlata je bilo izvoženega v juli-
ju zelo malo, v vsem polletju le
za 5,81 milijona dolarjev in uvo-
ženega v juliju za 63,88, a vse le-
to 311,85 (lani 175 in 1204). Sre-
bra so izvozile za 1,79 in uvozile
za 129,86 (lani 10,34 in 39) mi-
lijonov dolarjev.

Sejmi

12. septembra: Loški potok, Ko-
čevje, St. Vid pri Stični, Veliko
Mraševo, Središče, Loka pri Zus-
mu;

13. septembra: Smartno pri Li-
tiji, Kamnik, Ormož, Maribor, Do-
bova, Dolnja Lendava;

14. septembra: Žužemberk, Celje,
Ptuj, Trbovlje, Golobinjek, Petrov-
če, Ščavnica, Vitanje;

15. septembra: Poljsnik, Pleter-
je, Trbovlje, Turnišče;

16. septembra: Rakek, Maribor,
St. Lenart nad Laškem;

17. septembra: Mokronog, Bre-
žice, Celje, Trbovlje, Kapele pri
Brežicah.

Radio Ljubljana

Sobota dne 10. sept. 12.00: Plošče
— 12.45: Poročila — 13.00: Napove-
di — 13.20: Plošče — 14.00: Napo-
vedi — 18.00: Radijski orkester —
18.40: Pogovor z urednikom revije
»Literatura Mondo« V. Blajerjem
— 19.00: Napovedi, poročila —
19.30: Nac. ura: Proboj solunske
fronte pred 20 leti (Danilo Kala-
fatič, gen. v p.) — 19.50: Pre-
gled sporeda — 20.00: O zunanji
politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30:
Velesojmski pisan večer. Besedilo
napisal Ivan Rob. Izvajajo člani
rad. igr. družine — 22.00: Napo-
vedi, poročila — 22.15: Radijski or-
kester.

Nedelja, dne 11. sept. 8.00: Pevski
zbor »Zarja« iz Trbovlj, vmes plo-
šče — 9.00: Napovedi, poročila —
9.15: Prenos cerkvene glasbe iz
trnovske cerkve — 9.45: Verski go-
vor (dr. V. Fajdiga) — 10.00: Kvar-
tet mandolin, vmes plošče — 11.00:
Otroška ura (gdč. Slavica Vencaj-
zova) — 11.30: Radijski orkester —
13.00: Napovedi — 13.20: Plošče —
17.00: Več dobrega semena — več
pidelka (inž. Fr. Mikuz) — 17.30:
Prenos tekme harmonikarjev z ve-
lesejma — 19.00: Napovedi, poro-
čila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Ra-
dijski orkester — 21.00: Prenos
petja in glasbe iz restavracije Ce-
sar na velesojmu — 22.00: Napo-
vedi, poročila — 22.15: Citraški
duet (E. Mesgolit in M. Hebein).
Ponedeljek, dne 12. sept. 12.00:
Plošče — 12.45: Poročila — 13.00:
Napovedi — 13.20: Radijski orke-
ster — 14.00: Napovedi — 18.00:
Plošče — 18.40: Duševne bolezni in
značaj (prof. E. Hrovat) — 19.00:
Napovedi, poročila — 19.30: Nac.
ura — 19.50: Zanimivosti (Mirko
Javornik) — 20.00: Koncert. Sode-
lujejo: Jean Franel in radijski orke-
ster — 21.30: Wurliške orgle
(plošče) — 22.00: Napovedi, poro-
čila — 22.15: Prenos petja in glas-
be iz velesojmske restavracije Ce-
sar.

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE

r. z. z. n. z. v Ljubljani

Nove vloge

so vsak čas izplačljive in jih obrestuje po 4 %
vezane na 3 mesece pa po 5 %

Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod

Ustanovljena
leta 1881

Dunajski velesejem

OD 11. DO 17. SEPTEMBRA 1938

TEHNIČNI SEJEM
DO 18. SEPTEMBRA

POMEMBNE VOZNE OLAJSAVE
S sejmsi timacijo in potnim listom
vizum brezplačen! Znižani madžarski
tranzitni vizum dobite na meji, ko po-
kažete sejmsko legitimacijo. — Znatno
popust voznine na jugoslovanskih in
madžarskih železnicah, na nemških drž.
železnicah, kakor tudi na ladjah po
Donavi in Jadranskem morju ter v
zračnem prometu.

Vsa pojasnila in sejmske izkaznice po din 50— dobite pri
WIENER MESSE, A. G. — WIEN VII.

in pri častnih zastopstvih v Ljubljani: Zveza za tujski promet
v Sloveniji »Putnik«, Tyrševa c. 11; Zveza za tujski promet
v Sloveniji »Putnik«, Hotel »Metropol«, in njene podružnice

Splošna trgovska d.o.o.

St. Vid nad Ljubljano št. 91
Ljubljana, Tyrševa cesta 33
(javna skladišča)

Kolesa, motorji, šivalni stroji
najboljih znamk po najnižjih
cenah.

Na debelo! Na drobno!
Zahtevajte ponudbe!

Trgovci!

PREŠITE ODEJE

nabavite najceneje pri industriji odej

F. Dobovičnik • Celje

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,

journalne, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-

žice, risalne bloke itd.